

NOTITIE

Aan Dagelijks bestuur
Van Mirthe Doek
Onderwerp
Datum 13 maart 2013
Ter Ter bespreking

1. Inleiding

Op 27 oktober 2011 heeft de gemeenteraad van Hillegom middels een amendement de volgende zienswijze ingediend op ons voorstel om een eigen bijdrage te vragen voor alle Wmo voorzieningen

Als zienswijze in te dienen dat de raad er bij het DB van de ISD Bollenstreek op aandringt de besluitvorming over de voorstellen zoals deze zijn opgenomen in de notitie eigen bijdrage, uit te stellen tot het nieuwe Wmo beleid en de daaruit voortvloeiende Wmo verordening zijn vastgesteld

Alle andere ISD gemeenten zijn in die periode wel akkoord gegaan met dit voorstel en per 1-1-2012 met de uitvoering daarvan begonnen.

Op 13 december 2012 is het nieuwe Wmo beleid en de daaruit voortvloeiende Wmo verordening door de gemeenteraad Hillegom vastgesteld. We bieden het voorstel dus opnieuw aan met het verzoek hier een zienswijze op kenbaar te maken.

In deze notitie doen wij de volgende voorstellen:

- 1. Toepassen eigen bijdrage/eigen aandeel voor alle voorzieningen;**
- 2. Geen eigen aandeel vragen aan personen < 18 jaar;**
- 3. Maximale eigen bijdrage / eigen aandeel opleggen;**
- 4. Eigen aandeel laten vaststellen en innen door het CAK.**

Procedure

Hoewel het invoeren van een eigen bijdrage voor alle voorzieningen een bevoegdheid is van het Dagelijks bestuur wordt aan de Wmo adviesraad en de gemeenteraad van Hillegom gevraagd hun gevoelens hieromtrent te uiten. De te volgen procedure is als volgt:

14 maart voorstel gereed in samenwerking met ISD.
15 maart voorstel aan Wmo adviesraad.
18 maart t/m 26 april adviestermijn Wmo adviesraad.
29 april t/m 15 mei responsnota & collegevoorstel.
21 mei behandeling in het college.
13 juni besluitvorming in de raad.

2. Wettelijk kader

Het Dagelijks Bestuur is op grond van artikel 4 lid 1 Wmo verplicht de beperkingen, die de genoemde personen in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ondervinden, te compenseren door voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning te treffen die de belanghebbende in staat stellen:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel; en
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

In het 2e lid van dit artikel 4 Wmo is bepaald dat het Dagelijks Bestuur bij het bepalen van de voorzieningen rekening moet houden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Het cursieve gedeelte vormt een essentiële toevoeging die het draagkrachtprincipe verankert.

Een van de draagkrachtprincipes binnen de Wmo is de eigen bijdrage of het eigen aandeel. De Wmo biedt een wettelijk kader tot het innen van een eigen bijdrage of eigen aandeel. In de wet wordt gesproken over eigen bijdrage en eigen aandeel, de berekening van beiden is echter hetzelfde. Het verschil zit erin dat de eigen bijdrage van toepassing is bij het verlenen van voorzieningen in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Het eigen aandeel wordt toegepast bij een financiële tegemoetkoming (bijvoorbeeld voor een woningaanpassing).

In artikel 15 Wmo is bepaald dat een (inkomensafhankelijke) eigen bijdrage kan worden opgelegd bij het verlenen van individuele voorzieningen in natura of persoonsgebonden budget, waaronder de vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in art. 5 lid 1 van de Wet op de Loonbelasting 1964 (voorheen Alfahulp).

Het opleggen van een eigen bijdrage is daarbij beperkt tot personen vanaf 18 jaar.

In artikel 19 Wmo is bepaald dat een (inkomensafhankelijk) eigen aandeel op de hoogte van de te verlenen financiële tegemoetkoming in mindering kan worden gebracht.

In artikel 19 is géén leeftijdsbeperking opgenomen.

Van een financiële tegemoetkoming is sprake indien de gemeente een inwoner een gehele of gedeeltelijke vergoeding geeft voor de in het kader van de Wmo gemaakte kosten van een verleende voorziening, dan wel deze kosten rechtstreeks namens hem betaalt.

Ten aanzien van de financiële tegemoetkomingen, bedoeld voor bouwkundige of woontechnische aanpassingen van de woning, wordt een onderscheid gemaakt tussen de aanvrager, tevens eigenaar van de aan te passen woning en de aanvrager die de aan te passen woning huurt. Bij de aanvrager/woningeigenaar wordt wel een eigen aandeel gevraagd en bij de aanvrager/huurder van de woning niet. Dit omdat:

1. in artikel 7 lid 2 van de Wmo bepaald is dat een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep aan de eigenaar van de woonruimte verleend wordt;

2. de waardevermeerdering van de (aangepaste) woning aan de aanvrager/woningeigenaar toekomt, terwijl de huurder dit voordeel niet heeft.

In de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor de vormgeving van de gemeentelijke eigen bijdrageregeling. Gemeenten kunnen een eigen bijdrage heffen, maar hoeven dit niet te doen.

De gemeente is vrij beperkt in het vaststellen van de hoogte van de eigen bijdrage en de criteria tot het heffen ervan. De gemeente moet zich daarbij houden aan de grenzen die door het Rijk zijn gesteld. Binnen deze grenzen heeft de gemeente de beleidsvrijheid.

De kaders die door het Rijk zijn vastgesteld zijn vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) waar artikel 15 en 19 Wmo naar verwijst. Deze AMvB betreft het Besluit maatschappelijke ondersteuning (hierna Bmo).

In artikel 4.1 van het Bmo is dwingend voorgeschreven op welke wijzen gemeenten tot de vaststelling van (maximale) eigen bijdragen/aandelen kunnen komen. De bijdrage mag alleen afhankelijk zijn van het inkomen, het vermogen is vrijgelaten. De bijdrage mag niet hoger zijn dan de wettelijk vastgestelde maxima. De bijdrage betreft een vastbedrag per vier weken.

Aan de vrijheid van de gemeente met betrekking tot de inrichting van het eigenbijdragesysteem Wmo zijn door de wetgever twee beperkingen gesteld. In de eerste plaats is in het Bmo geregeld welk inkomensafhankelijke maximum geldt en hoe dat berekend wordt. Ten tweede kan de gemeente de verschuldigde eigen bijdrage of het eigen aandeel alleen verlagen. Dit kan door het bedrag (dat

jaarlijks door het ministerie worden vastgesteld) of het percentage van 15% te verlagen of de inkomensbedragen in gelijke mate te wijzigen.

De inkomensgrenzen mogen overigens zowel hoger als lager worden vastgesteld. Ambtelijk gezien is het voorstel niet af te wijken van bij AMvB vastgestelde inkomensgrenzen.

De gemeente heeft, op deze manier, naar oordeel van de wetgever voldoende armslag om een eigenbijdrage beleid te voeren, zonder dat sprake is van het voeren van inkomensbeleid door de gemeente. Een inkomensbeleid zou gevoerd kunnen worden door dat er meer opgelegd wordt dan het bij wettelijk voorschrift geregelde maximum. Dat is dus niet toegestaan.

Dus indien de gemeente een eigen bijdrage / aandeel oplegt zal zij zich moeten houden aan de systematiek van artikel 4.1 van het Bmo.

Op grond van artikel 16 Wmo heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het Centraal Administratie Kantoor (CAK) te Den Haag aangewezen als rechtspersoon die de eigen bijdrage Wmo vaststelt en int. De vaststelling en de inning van de extramurale eigen bijdragen AWBZ wordt ook gedaan door het CAK. Het CAK heeft als taak eigen bijdragen vast te stellen en te innen voor individuele voorzieningen die in natura worden toegekend en voor voorzieningen waarvoor een persoonsgebonden budget wordt verstrekt. Het CAK past voor zowel de voorziening in natura als in pgb de anticumulatie met de eigen bijdragen AWBZ toe. De Wmo gaat voor op de AWBZ.

De uitvoering van het eigen aandeel gebeurt in beginsel door de gemeente zelf. Voorstel is om binnen de ISD Bollenstreek te kiezen om ook het eigen aandeel, op dezelfde wijze als de eigen bijdrage, te laten uitvoeren door het CAK.

3. Voorstellen

AD 1 Toepassen eigen bijdrage / eigen aandeel voor alle voorzieningen

Een eigen bijdrage: is verschuldigd voor een individuele voorziening in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget, waaronder de vergoeding voor een alfahulp.

Binnen de ISD Bollenstreek geldt dit in beginsel voor alle individuele voorzieningen in natura dan wel het daarvoor in de plaats tredende persoonsgebonden budget.

Een eigen aandeel: wordt in mindering gebracht op een financiële tegemoetkoming

Binnen de ISD Bollenstreek geldt dit in beginsel voor alle voorzieningen in de vorm van een financiële tegemoetkoming.

AD 2 Geen eigen aandeel vragen aan personen jonger dan 18 jaar

Gelet op de verwijzing van artikel 4.1 Bmo naar zowel artikel 15 als artikel 19 Wmo geen eigen aandeel vragen aan personen van jonger dan 18 jaar.

Op grond van artikel 15 Wmo kan een eigen bijdrage alleen gevraagd worden aan personen van 18 jaar en ouder. Dit betekent dat bij voorzieningen die verstrekt worden aan kinderen (personen jonger dan 18 jaar) geen rekening wordt gehouden met het inkomen van de ouders en dus geen eigen bijdrage wordt gevraagd.

In tegenstelling tot de eigen bijdrage is in de Wmo niet geregeld dat het eigen aandeel alleen gevraagd kan worden van personen van 18 jaar en ouder

In artikel 19 Wmo waarin het eigen aandeel is opgenomen – betrekking hebbende op de financiële tegemoetkoming - staat deze bepaling namelijk niet expliciet vermeld.

Dit zou kunnen betekenen dat besloten kan worden om bij een bouwkundige of woontechnische aanpassing van de woning (bijvoorbeeld gelijkvloerse uitbouw) ten behoeve van een minderjarig kind een eigen aandeel op de financiële tegemoetkoming in mindering gebracht kan worden. Immers in de Memorie van Antwoord is aangegeven dat: *Waar het gaat om personen beneden de leeftijd van 18 jaar, is de draagkracht van de ouders relevant, dit gelet op de zorgplicht van ouders voor hun kinderen. Personen beneden de leeftijd van 18 jaar zijn niet zelf bijdrageplichtig.*

Letterlijk gezien kan de gemeente dus op grond van artikel 19 Wmo makkelijker een eigen aandeel vragen aan de ouders gedurende 39 x 4 weken, als ten behoeve van hun kind een financiële tegemoetkoming wordt gevraagd. In artikel 19 Wmo wordt geen leeftijdsgrens genoemd, maar anderzijds wel gerept over "het inkomen van degene aan wie maatschappelijke ondersteuning is verleend". Als het gaat om een minderjarig kind dat wordt ondersteund, telt dus letterlijk gezien, het

inkomen van het kind en niet dat van de ouders. Echter in de Mva staat dat juist het inkomen van de ouders wel meetelt.

Veel bouwkundige en/of woontechnische aanpassingen van de woning (bijv gelijkvloerse uitbouw) zijn ten behoeve van minderjarige kinderen en worden vaak verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming. Gelet op de kosten van de voorziening en de "ommissie" is het, het overwegen waard om een eigen aandeel te vragen bij voornoemde voorzieningen.

Dit is één invalshoek, een andere invalshoek is om **geen eigen aandeel te vragen aan personen van jonger dan 18 jaar**. De reden hiervan is dat het Bmo in artikel 4.1 zowel naar artikel 15 als artikel 19 verwijst. Gezien de verwijzing in het Bmo moet de gemeente zich bij het opleggen van een eigen aandeel aan de bepaling houden dat dit niet mag worden gedaan aan personen die jonger zijn dan 18 jaar. De genoemde artikelen moeten namelijk in onderlinge samenhang gelezen worden. Veel gemeenten volgen deze invalshoek omdat daarmee gelijkheid wordt gecreëerd tussen de toepassingscriteria van de eigen bijdrage en het eigen aandeel. Ambtelijk gezien adviseren wij dan ook om ook binnen de ISD Bollenstreek gemeenten geen eigen aandeel te vragen aan personen jonger dan 18 jaar.

AD 3 Maximale eigen bijdrage / eigen aandeel opleggen

Voorstel is om te conformeren aan de maximale bedragen van artikel 4.1 lid 1 Bmo en géén gebruik te maken van de wijzigingsmogelijkheden die het 2° lid biedt. De rekenformule van artikel 4.1 lid 1 van het Bmo vormt daarmee dus het concrete beleid.

Berekening maximale eigen bijdrage / aandeel per periode van 4 weken

Methode ex artikel 4.1 lid 1 van het Besluit maatschappelijke ondersteuning (norm 2013).

- Ongehuwd > 65: € 18,60 + 1/13 van 15% van (bruto inkomen - € 16.257,-)
- Ongehuwd < 65: € 18,60 + 1/13 van 15% van (bruto inkomen - € 23.208,-)
- Gehuwd, beide > 65: € 25,80 + 1/13 van 15% van (bruto verzamelinkomen - € 22.676,-)
- Gehuwd, 1 of beide < 65: € 25,80 + 1/13 van 15% van (bruto verzamelinkomen - € 28.733,-)

Argument hiertoe is dat op deze manier wordt voorkomen dat een deel van de eigen bijdrage (wanneer wij een lagere eigen bijdrage zouden opleggen) wegvloeit naar het Rijk vanwege de verstrekking van Awbz-voorzieningen. Voor de AWBZ en de Wmo geldt eenzelfde inkomensafhankelijk maximum. De Wmo gaat bij de inning van de eigen bijdrage voor op de AWBZ. Indien niet de maximale eigen bijdrage wordt gevraagd zal de klant het restant wat hij, op basis van zijn inkomen, nog aan eigen bijdrage kan betalen, betalen aan eigen bijdrage voor verstrekkingen vanuit de AWBZ. Daarnaast is het zo dat de ISD Bollenstreek sinds de invoering van de Wmo voor hulp bij het huishouden ook de maximale eigen bijdrage vraagt.

Beperkingen vanuit de wetgeving:

- anticumulatie: er is slechts een beperkte stapeling van het eigen bijdrage en eigen aandeel Wmo en de eigen bijdrage extramurale AWBZ-zorg mogelijk; en
- de eigen bijdrage of het eigen aandeel mag niet hoger zijn dan de kostprijs van de voorziening;

Voorbeeld Eigen bijdrage

Echtpaar jonger dan 65 jaar. **NORM 2013**
Gezamenlijk verzamelinkomen bedraagt € 50.000,-

Verzamelinkomen	€ 50.000,-
Af:	€ 27.902,-

	€ 22.098,-
	X15%

	€ 3.314,70 per jaar
Bij: 13 x € 25,80	€ 335,40
Maximale eigen bijdrage	€ 3.650,10 per jaar oftewel € 280,77 per 4 weken

Stel dit echtpaar krijgt een Pgb voor hulp bij het huishouden van € 180,- per 4 weken. Daarnaast hebben zij ook nog een scootmobiel in bruikleen waarvoor de gemeente een huurprijs betaalt van € 100,= per 4 weken.

Factuur CAK aan klant:

Uw maximale periode bijdrage is € 280,77

Kosten hulp bij het huishouden en scootmobiel bedragen € 280,-

Eigen bijdrage is (maximaal kostprijs) € 280,-

Af:Korting op eigen bijdrage 33% € 92,40

Te betalen eigen bijdrage door klant aan CAK € 187,60 per 4 weken

Overige bepalingen.

Wanneer mag geen eigen bijdrage/eigen aandeel worden opgelegd?

Géén eigen bijdrage wordt gevraagd:

- aan personen jonger dan 18 jaar (ook niet aan de ouders)
- voor rolstoelen, dit is onder de Wmo niet mogelijk het is namelijk wettelijk uitgesloten. In het bestuursakkoord 2011-2015 wordt de eerste opening geboden tot een discussie om dit voorbehoud te schrappen.
- als de aanvrager of zijn echtgenoot al op grond van artikel 4 of 14 van het Bijdragebesluit Zorg (verblijf in instelling of verzorgingshuis) een eigen bijdrage is verschuldigd.
- voor forfaitaire financiële tegemoetkomingen
- voor de kosten voor verzekering, onderhoud, keuring en reparaties van voorzieningen
- voor voorzieningen geplaatst in algemene ruimten, die ook door anderen worden gebruikt.
- als het CAK niet binnen twee jaar na verzending van de Wmo-beschikking (waarin de voorziening wordt toegekend) een beschikking dan wel voorlopige beschikking heeft verstuurd over de te betalen eigen bijdrage.

Géén eigen aandeel wordt gevraagd:

- aan personen jonger dan 18 jaar
- als de aanvrager of zijn echtgenoot al op grond van artikel 4 of 14 van het Bijdragebesluit Zorg (verblijf in instelling of verzorgingshuis) een eigen bijdrage is verschuldigd.
- aan de huurder van de woning die door middel van een bouwkundige of woontechnische ingreep wordt aangepast

Over welke termijn wordt de eigen bijdrage of het eigen aandeel vastgesteld?

Voor voorzieningen die in eigendom en bruikleen worden verstrekt wordt de hoogte van de eigen bijdrage of het eigen aandeel berekend op de manier genoemd in artikel 4.1 Bmo (dit is dezelfde manier als bij hulp bij het huishouden).

De periode waarover de eigen bijdrage kan worden opgelegd bedraagt:

- maximaal 39 periodes van 4 weken (3 jaar) als de voorziening bestaat uit een in eigendom verschaft roerende zaak
- maximaal 39 periodes van 4 weken (3 jaar) als de voorziening bestaat uit een bouwkundige of woontechnische aanpassing van een woning die in eigendom is van de aanvrager
- de volledige gebruikperiode als de voorziening in bruikleen wordt verstrekt (meestal zijn dit hulpmiddelen)
- bij hulp bij het huishouden zolang van deze voorziening gebruik wordt gemaakt.

Beperkingen:

- de termijn is ook gekoppeld aan de verstrekking van de voorziening. Als er geen gebruik meer wordt gemaakt van de voorziening, mag er geen eigen bijdrage meer worden geheven. Indien bij een eenmalige verstrekking, zoals bij het verstrekken van een scootmobiel, na twee jaar geen gebruik meer gemaakt kan worden van de voorziening, mag in het derde jaar geen eigen bijdrage worden geheven.
- de eigen bijdrage of het eigen aandeel mag niet hoger zijn dan de kostprijs van de voorziening. In die zin kan die ook in duur beperkt zijn.;

Volledigheidshalve: bij verstrekking van een nieuwe individuele voorziening vangt ook een nieuwe periode aan. De oude voorziening wordt vervangen en het maakt niet uit of die in eigendom is verstrekt, want als er een vervangende voorziening wordt verstrekt, wordt geen ondersteuning meer

geboden via die oude voorziening, ook al is die in eigendom verstrekt.

Anticumulatie

Anticumulatie betekent hier dat er één maximum bedrag verschuldigd is voor zowel de eigen bijdrage en het eigen aandeel op grond van de Wmo, als de extramurale eigen bijdrage op grond van de AWBZ. Dat maximum is geregeld in artikel 4.1 lid Besluit maatschappelijke ondersteuning. De wetgever heeft tevens bepaald dat de eigen bijdrage en het eigen aandeel in het kader van de Wmo in rangorde voorgaan op de extramurale eigen bijdrage op grond van de AWBZ.

Inkomensbegrip bij eigen bijdrage/aandeel

Artikel 4.2 lid 1 en 2 Bmo bepalen op grond van welk inkomen de maximaal op te leggen eigen bijdrage en eigen aandeel berekend wordt. Het gaat om het verzamelinkomen volgens de Wet inkomstenbelasting 2001 als er in het peiljaar een aanslag inkomstenbelasting is of wordt vastgesteld. In de overige gevallen het belastbare loon, bedoeld in de Wet op de loonbelasting.

4 Financieel effect van verruiming eigen bijdrage regeling

Eigen bijdrage	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout
2011	301.913	391.596	379.986	252.853
2012	316.017	438.371	431.290	280.468
verschil	14.104	46.775	51.304	27.615
Verschil %	4,67	11,94	13,50	10,92
Verschil % t.o.v. Hillegom	0	7,27	8,83	6,25

In 2011 vroegen gemeenten in de Bollenstreek enkel een eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden. In 2012 hebben de overige Bollenstreekgemeenten de eigen bijdrage ingevoerd voor alle individuele Wmo voorzieningen, behalve Hillegom.

Voor alle gemeenten geldt dat er in 2012 een stijging is van de opbrengsten van de eigen bijdrage ten opzichte van 2011. Dit komt door een algehele stijging in het aantal verstrekte voorzieningen, hetgeen er ook op duidt dat een eigen bijdrage geen drempel vormt voor de toegankelijkheid (in dat geval zou er namelijk een daling waar te nemen zijn in het aantal verstrekte voorzieningen) De stijging van de eigen bijdrage is bij de overige Bollenstreekgemeenten echter hoger dan in Hillegom. Dit verschil kan toegerekend worden aan de extra eigen bijdragen voor de overige Wmo voorzieningen.

Omgerekend betekent dit dat na de invoering van de eigen bijdrage voor de overige Wmo voorzieningen er een positief financieel effect voor Hillegom valt te verwachten tussen de € 18.870,- (= 6,25%) en € 26.660,- (=8,83%).

Het financieel effect is echter niet de voornaamste reden om tot het vragen van een eigen bijdrage over te gaan. De zorgvuldige keus van de burger, het opheffen van de ongelijkheid in kosten tussen de diverse soorten Wmo voorzieningen en het opheffen van de ongelijkheid met onze buurgemeenten zijn de voornaamste redenen van dit voorstel.

Overgangsregeling bestaande klanten.

Voor de klanten die voorafgaande aan de nieuwe Verordening of voor 1 juli 2013 in het bezit zijn van een voorziening waarvoor de eigen bijdrage/eigen aandeel regeling gaat gelden, geldt een overgangperiode tot 1 januari 2014. Na 1 januari 2014 geldt ook voor deze klanten dat zij voor hun voorziening een eigen bijdrage / eigen aandeel moeten gaan betalen.

5 Conclusies en voorstellen

Binnen de gedachte van de Wmo past een eigen bijdrage regeling voor alle voorzieningen en het toepassen van de eigen bijdrage regeling voor alle voorzieningen draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het voorzieningenniveau. Gelet op de mogelijke financiële effecten kan de eigen bijdrage regeling ook ingezet worden als bezuinigingsmogelijkheid. Duidelijk is overigens wel dat het toepassen van de eigen bijdrage regeling op alle voorzieningen niet de enige oplossing is om de uitgaven te beheersen. De eigen bijdrage zal wel bijdragen aan het beperken van de kosten maar zal de stijgende kosten niet stoppen. Hiervoor is meer nodig, te denken valt het inzetten van algemene en collectieve voorzieningen en een cultuuromslag waarbij de nadruk komt te liggen op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en eigen sociale omgeving. Hier ligt overigens niet alleen een "taak" voor de klant maar ook voor de gemeente door onder andere een inclusief beleid en het stimuleren van mantelzorg.

Zoals aangegeven is de beleidsruimte beperkt. De volgende voorstellen worden gedaan:

- 1. Toepassen eigen bijdrage/eigen aandeel voor alle voorzieningen;**
- 2. Maximale eigen bijdrage opleggen;**
- 3. Geen eigen aandeel vragen aan personen < 18 jaar;**
- 4. Eigen aandeel laten vaststellen en innen door het CAK.**

Hoofdstuk Communicatie

Motivatie beleidswijziging

In een paar regels aangeven voor wie we het voorstel doen/wat betekent dit voor de burgers (zowel positief als negatief).

Activiteiten communicatie

Hierbij aangeven welke interne- en externe activiteiten moeten plaatsvinden. Indien sprake is van een wijziging, dan concept tekst aanleveren of bespreken met kwaliteit of communicatieadviseur.

Interne communicatie

Medium	Ja	Nee	Toelichting
Medewerkers kwaliteit (o.a. werkinstructie aanpassen)	X		Aanpassen werkinstructies en besluiten
Medewerkers KCC	X		
Medewerkers PC	X		

Externe communicatie

Medium	Ja	Nee	Toelichting
Persbericht	X		
Tekst website	X		
Folder (indien van toepassing)	X		
Publicatie gemeentepagina	X		
Externe relaties (bv adviesraden)	X		Advies vragen
Brief klanten	X		Bestaande klanten voorlichten en overgangperiode aankondigen